

DOMENIUL EDITORIAL-TIPOGRAFIC DIN REPUBLICA MOLDOVA – VEDERE DE ANSAMBLU

Mihaela SCRIPNIC^{1*},
Tamara SAVA¹

¹Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Textile și Poligrafie, Departamentul Design și Tehnologii în
Textile și Poligrafie, grupa DTP-201, Chișinău, Republica Moldova

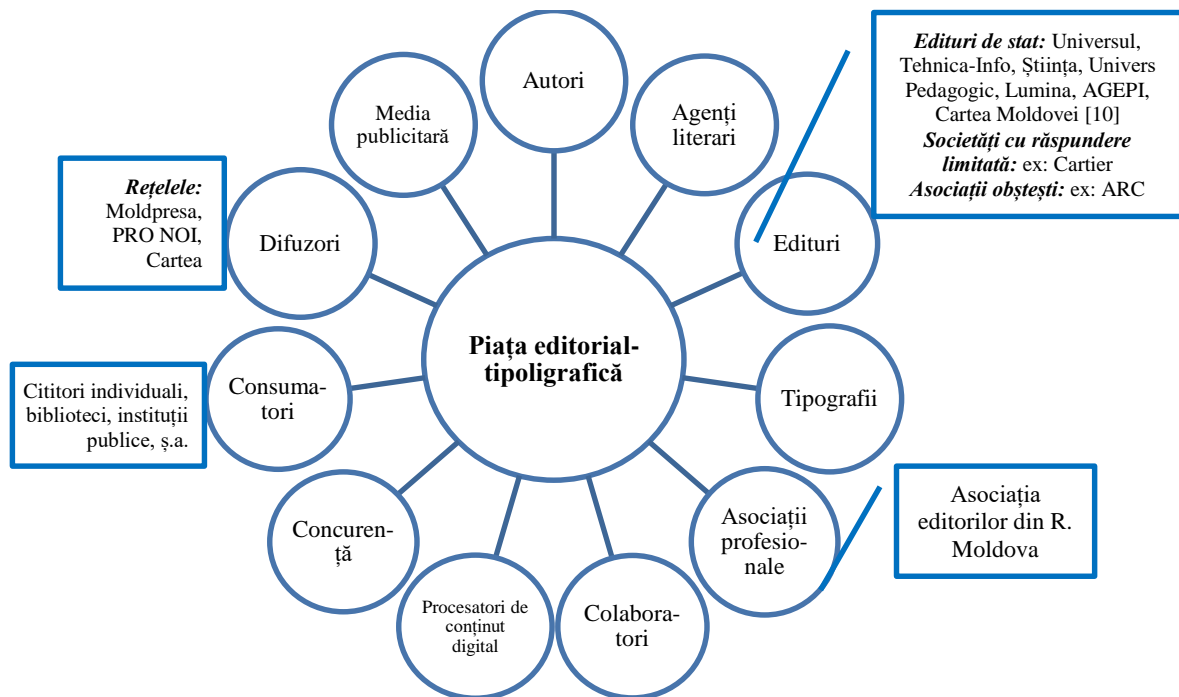
*Autorul corespondent: Scripnic, Mihaela, mihaela.scripnic@dtpp.utm.md

Rezumat. În acest articol se prezintă trăsăturile domeniului editorial-tipografic din Republica Moldova prin definirea relațiilor existente între diferiți actori, prin prisma cererii-ofertei și a schimbului de informații. Metodele de cercetare implicate în vederea elucidării acestor aspecte au fost observația și prelucrarea informației.

Cuvinte cheie: autor, editură, Camera Națională a Cărții, tipografie, informație.

1. Aspecte generale

Domeniul editorial-poligrafic și cel publicitar este unul de o importanță culturală deosebită pentru societate, deoarece asigură populația cu produse precum: cărți, reviste, broșuri, enciclopedii, hărți, partituri muzicale, pliante, afișe, ș.a. În acest context serviciile proprii sectorului dat sunt variate (concept estetic și constructiv, redactare, tehnoredactare, pregătire pentru tipar, tipărire, finisarea producției tipografice, ș.a.) și implică diferiți actori care din punct de vedere social, cultural, economic/comercial interacționează (fig. 1).

Figura 1. Participanții activi pe piața editorial-tipografică din Republica Moldova

Reieșind din multitudinea și diversitatea atât a celor implicați direct pe piața de desfacere a produselor tipografice cât și a produselor/serviciilor oferite, lucrarea de față și-a propus să creeze o imagine de ansamblu asupra industriei tipografice din Republica Moldova și a relațiilor caracteristice celor ce fac parte din ea.

2. Domeniul editorial-poligrafic din Republica Moldova

Editarea, tipărirea și multiplicarea mediilor înregistrate constituie „un sector care cuprinde toate etapele necesare transformării informațiilor într-un produs ce poate fi distribuit publicului” [1]. Conform „Clasificatorului activităților în economia Moldovei” activitățile specifice domeniului editorial-poligrafic se încadrează în cadrul secțiunea C „Industria prelucrătoare”, diviziunea 18 „Tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor” din care fac parte două grupe: 18.1 „Tipărirea și activități conexe tipăririi” și 18.2 „Reproducerea înregistrărilor” [6].

La nivel de stat, domeniul editorial-poligrafic este subordonat Direcției „Arte și industrii creative” din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării. Conform Articolului 2¹ din „Legea cu privire la activitatea editorială” Nr.939-XIV din 20.04.2000, sistemul editorial-poligrafic și de comercializare a cărții al Republicii Moldova este constituit din edituri, tipografii, redacții ale edițiilor seriale (periodice), librării și Camera Națională a Cărții [7] (figura 2). Datorită diversității sectorului editorial și a legăturii lui strânse cu industria tipografică, statisticile Uniunii Europene grupează aceste două într-unul singur [1].

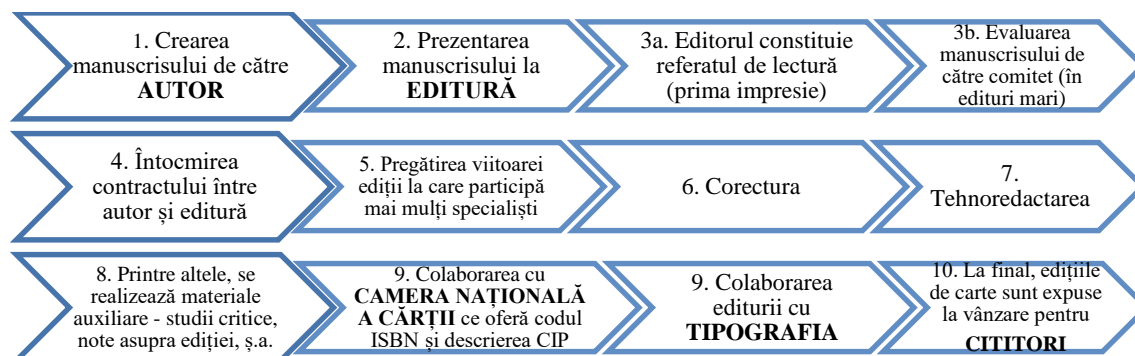

Figura 2. Drumul parcurs de informație de la autor la cititor

În acest context, aplicând metodele de observație și de descoperire a relațiilor între personajele și structurile domeniului editorial-poligrafic din R. Moldova se vor prezenta, din punct de vedere descriptiv și explicativ, cele mai importante laturi.

Menționăm că, activitatea editorială reprezintă totalitatea activităților editurii și constă în pregătirea pentru tipar, tipărirea și divizarea diverselor genuri de tipărituri: cărți, ziare, reviste, note, calendare, ediții de artă, etc [7]. Astfel, editura este o societate comercială (firmă) cu funcții socio-culturale care (a) are o bună cunoaștere a cererii de pe piața de carte, (b) pe baza căreia investește resurse financiare în producția de carte, (c) își promovează și vinde produsele pentru (d) a recupera fondurile investite și (e) a obține un (eventual) profit [2]. Activitatea editorială prosperă are loc numai datorită muncii în echipă a angajaților. Aceștia fiind uneori numeroși și având fiecare diverse, și specifice sarcini de serviciu în conformitate cu funcția deținută (fig. 3).

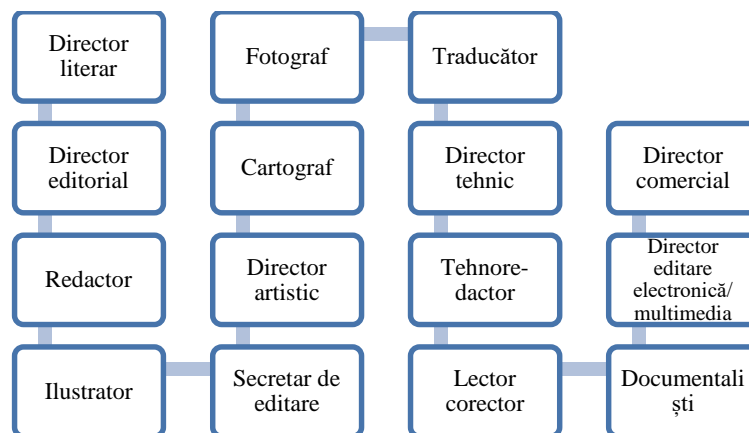
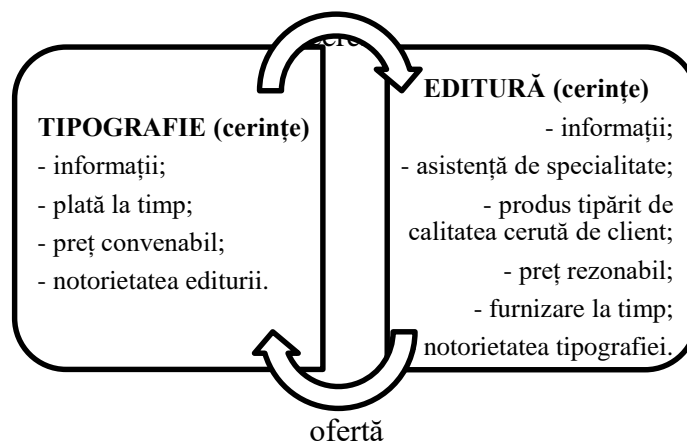

Figura 3. Principalii colaboratori ai unei edituri, după Phillippe Schuwer

Tipografia (din greacă *tipografia*, cuvânt compus din *tipos* – lovitură, amprentă, și *grafi* – grafie) reprezintă tehnica tipăriturii, forma și aranjarea literelor într-un document scris [2]. Alte surse indică următoarea definiție: ansamblul întreprinderilor care se ocupă cu imprimarea și tipărirea cărților sau a altor imprimate [8]. Deci, în cadrul acesteia are loc tipărirea/multiplicarea numărului necesar de copii de pe originalul lucrării. Tipografiile contemporane constituie sisteme dotate cu tehnică performantă și automatizată. Anume în etapa de realizare poligrafică a edițiilor este întrebuințată cea mai mare parte dintre mijloacele prevăzute pentru realizarea acestora [5]. Schimburile dintre tipografie și editură constau într-o serie de servicii pe care și le prestează reciproc (figura 4).

Figura 4. Relația tipografie-editură, după Marius Petrescu

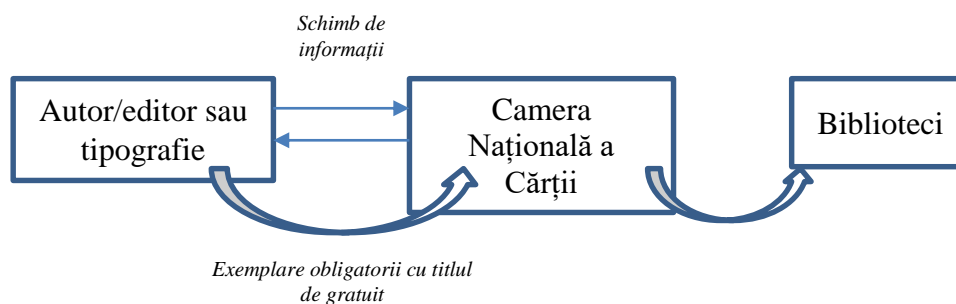
Camera Națională a Cărții este centrul statisticii producției editoriale naționale, Arhivă a Depozitului Legal (fond intangibil, anii 1924-prezent), fondul căreia constituie circa 1 mln. unități de păstrare [9].

Camera Națională a Cărții deține următoarele funcții:

- Arhiva Națională a Depozitului Legal;
- Centrul statistic al producției editoriale naționale;
- Controlul bibliografic național, Agenție Bibliografică Națională;
- Centrul național de catalogare și clasificare (CIP);
- Agenție națională ISBN, ISMN, ISSN;
- membru național al Centrului Index Translationum de pe lângă UNESCO;
- ținerea la zi a recepționării depozitului legal și distribuirea lui beneficiarilor de depozit legal.

Prezentarea pentru Camera Națională a Cărții a exemplarelor obligatorii, cu titlul de gratuit, constituie o obligativitate stipulată în „Legea cu privire la activitatea editorială”. Acest fapt generează iarăși legături între anumiți participanți ai pieții tipografice, precum: Camera Națională a Cărții, autor/editor, tipografie, bibliotecă. Astfel, autorul/editorul, sau în unele cazuri tipografia, trimite în format electronic la Camera Națională a Cărții varianta integrală a lucrării (în format PDF), inclusiv coperta, pentru ca această publicație să fi înregistrată. După înregistrare Camera Națională a Cărții expediază solicitanților, menținați mai sus, descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții și codul ISBN (în cazul edițiilor de carte). După realizarea produsului planificat în cadrul tipografiei intervine și partea cu prezentarea exemplarelor obligatorii, care mai apoi sunt distribuite de către Camera Națională a Cărții bibliotecilor (figura 5):

- a) Camerei Naționale a Cărții – 1 exemplar;
- b) Bibliotecii Naționale – 2 exemplare;
- c) Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” – 1 exemplar;
- d) Bibliotecii Științifice a Academiei de Științe a Moldovei – 1 exemplar [7].

Figura 5. Relațiile create între participanții pieții tipografice reeșind din obligativitatea prezentării exemplarelor obligatorii, cu titlul de gratuit

Concluzii

Lucrarea constituie o prezentare mult aspectuală a activității domeniului editorial-tipografic din Republica Moldova și de sistematizare a relațiilor proprii editurilor, tipografiilor, Camerei Naționale a Cărții. Domeniul analizat constituie activități complexe, care antrenează mai mulți specialiști: autori, redactori, machetatori, tehnoredactori, lectori corectori, tipografi, broșatori, specialiști marketing, ș.a. a căror muncă nu este dintre cele mai ușoare, dar necesară societății. Relațiile stabilite între colaboratori dar și între entitățile editorial-tipografice, condiționându-se reciproc, sunt motivate de faptul că toți participanții sunt antrenați în fabricarea la un înalt nivel a produselor finite.

Bibliografie

1. PETRESCU, M. *Managementul marketingului serviciilor editorial*. Editura Tehnica, București, 1999.
2. ADASCALIȚA, L. *Poligrafie generală. Note de curs*. Partea I. Editura Tehnica-UTM, Chișinău 2020, pag. 14. ISBN 978-9975-45-619-7.
3. SCOBIOALĂ, V., NASTAS, V. *Procese editoriale. Note de curs*. Partea I. Editare a U.T.M., Chișinău 2008, pag. 15.
4. SCHUWER, PHILIPPE. *Tratat practice de editare*. Editura AMARCORD, Timișoara, 1999. ISBN 973-9244-65-3.
5. LESCU, M. *Activitatea editorială. Ciclu de prelegeri*. Chișinău 2005. ISBN 9975-9883-4-2
6. Clasificatorul activităților în economia Moldovei [online] [accesat 20.02.2021]. Disponibil: <http://www.justice.gov.md/file/Centrul%20de%20armonizare%20a%20legislatiei/Baza%20de%20date/Materiale%202009/Acte/P%20CAEM,%20Rev.%202/Proiectul%20CAEM%20Rev.%202.PDF>
7. Legea privind activitatea editorială [online] [accesat 20.02.2021]. Disponibil: <https://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/ro/md/md086ro.pdf>
8. Tipografie [online] [accesat 20.02.2021]. Disponibil: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Tipografie>
9. Camera Națională a Cărții, generalități [online] [accesat 20.02.2021]. Disponibil: <http://www.bookchamber.md/despre/>
10. Edituri [online] [accesat 20.02.2021]. Disponibil: <https://mecc.gov.md/ro/content/edituri>